

U M S Ö G N

um drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um fæðingar- og foreldraorlof, nr. 144/2020 (viðmiðunartímabil tekna, EES-reglur)

Mál nr. [S-52/2025](#)

Dags: 13.03.2025

Samband íslenskra námsmanna erlendis (SÍNE) styður þær breytingar sem lagðar eru til, enda til mikilla hagsbóta fyrir maka íslenskra námsmanna erlendis sem hafa fylgt þeim út til náms. Sömuleiðis hefur breytingin jákvæð áhrif á þá félagsmenn sem hafa komið við á vinnumarkaði erlendis í stuttan tíma eftir nám en vilja snúa aftur heim á meðgöngu eða verða barnshafandi stuttu eftir heimkomu.

SÍNE hefur þó áhyggjur af því að breytingin komi ekki nægilega til móts við okkar félagsmenn. Þegar fólk flytur heim eftir nám er ekki víst að það fái vinnu um leið og heim er komið. Jafnvel þó viðkomandi hafi verið með vinnu fyrir flutninga. Þetta á sérstaklega við um barnshafandi konur. Í þessum tilfellum dugar ekki að miða einungis við þá mánuði sem foreldri hefur unnið á innlendum vinnumarkaði. Betri lausn væri að hægt væri á að líta til þess starfs sem foreldri var í fyrir flutninga og miða greiðslur við viðmiðunartekjur sambærilegs launamanns á Íslandi. Í ráðgefandi áliti EFTA dómstólsins sem óskað var eftir í máli nr. E-582/2021 í Héraðsdómi Reykjavíkur sem dæmt var í 10. mars 2023 er lagt til að miðað sé við meðaltekjur fyrir sambærilegt starf í heimalandinu.

Í ráðgefandi áliti EFTA-dómstólsins sem vísað er til í frumvarpsdrögum er þess getið að 6. gr., sem og 2. og 3. mgr. 21. gr. reglugerðar Evrópupingsins og Ráðsins (EB) nr. 883/2004 um samræmingu almannatryggingakerfa áskilji ekki að þar til bær stofnun EES-ríkis skuli reikna bótafjárhæð, í máli sem þessu, á grundvelli tekna sem aflað var í öðru EES-ríki. Samkvæmt 2. og 3. mgr. 21. gr. reglu gerðarinnar, með hliðsjón af markmiði 29. gr. EES-samningsins, **skuli þó miða fjárhæð bóta, sem veittar séu farandlaunþega sem hafi aðeins aflað tekna í öðru EES-ríki á því tímabili sem miðað sé við samkvæmt landslögum, við tekjur launþega með sambærilega starfsreynslu og hæfi og sem gegni svipuðu starfi í því EES-ríki þar sem sótt er um bætur.**

Ennfremur hvetur SÍNE ráðherra til þess að endurskoða fyrirkomulag viðmiðunartímabils fæðingarorlofsgreiðslna. Núverandi fyrirkomulag, þar sem viðmiðunartímabil fæðingarorlofsgreiðslna miðar við tólf mánaða samfellt tímabil sem lýkur sex mánuðum fyrir fæðingu barns¹, veldur því að fjöldi nýútskrifaðra eiga ekki rétt á launatengdum orlofsgreiðslum, þrátt fyrir að hafa unnið á innlendum vinnumarkaði samfellt síðustu 6 mánuðina fyrir fæðingu barns.

Þá tekur SÍNE undir athugasemdir BHM hvað varðar þörf á að skerpa betur á reikniaðferð auk þess að skýrt sé hvaða gögn umsækjendur þurfa að skilja inn.

Fyrir hönd Sambands íslenskra námsmanna erlendis,

Þórdís Dröfn Andrésdóttir
Forseti

¹ 23. gr. laga um fæðingar- og foreldraorlof, nr. 114/2020